

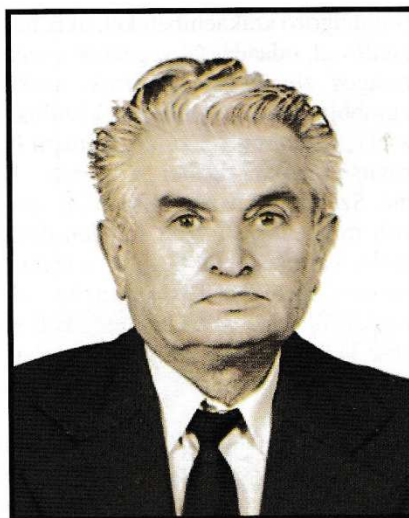
IN MEMORIAM KAPTÁS TIBOR (1932–2014)

*„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek”*

Juhász Gyula

Váratlanul, csendben, 82 évesen távozott közülünk szakmai pályafutásom legmeghatározóbb egyénisége.

1932. augusztus 23-án született Hatvanban, 1951-ben érettségizett Jászberényben. Egyszerű családból származott édesapja férfiniszabó, édesanyja háztartásbeli volt. 1956-ban diplomázott Budapesten, az akkori Agrártudományi Egyetem Kert- és Szőlőgazdaság tudományi Karán (a végzés idején már Kertészeti és Szőlészeti Főiskola). 50 éves Aranyoklevelét 2006-ban vette át. Már az egyetemen elkötelezte magát a növényvédelemmel, pontosabban a növénykórtannal. Olgyai Miklós által vezetett tanszéken lett növénykórtan szakkörös és Kaszonyi Sándor irányításával írta meg diplomamunkáját. Szakmai életútja során mindvégig hű maradt választott hivatásához és munkahelyéhez. A diplomamegszerzés után 1956. február 25.-től 1996-os nyugdíjazásáig, 40 évig dolgozott megszakítás nélkül egy helyen – a hosszú idő alatt nevében többször is változó – Heves Megyei Növényvédő Állomáson. Nem volt becsvágyó, törekvő, mondhatnám azt is, egyszerű szürke eminenciásként tette a dolgát. Teljes hittel, odaadással végezte munkáját először szakagronómusként, majd az 1958-ban megalakult biológiai laboratórium vezetőjeként (nyugállományba vonulásáig). 1965-ben lett szakmérnök a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, majd ugyanitt doktorált 1968-ban. Erdemes módon „A cseresznyelég (Rhagoletis cerasi L) egyedfejlődése, a védekezés lehetőségei” című témában. Több alkalommal vett részt tanulmányutakon különböző államközi egyezmények keretében spanyol és francia nyelvterületen (Kuba, Svájc). Tagja volt az MTA Miskolci Akadémiai Bizottságnak. Egyéniségéből adódóan nem vágyott rá, de néhány kitüntetéssel jutalmazták kiváló munkáját, Törzsgárda, Kiváló Dolgozó, Munka Érdemrend Bronz fokozata (1965), MAE Aranykoszorús jelvény, és 81 évesen Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetés 2013.

Kiváló memóriával rendelkező, nagy tudású, alapos, rendkívül szerény ember volt Kaptás Tibor. Nagyszerű kutató vált volna belőle, de nem tudták elcsábítani, megmaradt a gyakorlati növényvédelmi témáknál, alkalmazott kutatási minőségben. Időt, energiát nem kímélve dolgozott, szombaton, vasárnap vagy ünnepnap és szabadság ideje alatt is bement a munkahelyére, ha a munka úgy kívánta.

A sors kegyeltjének érzem magam, hogy mellé kerültem és 1971 márciusától, 25 évet dolgozhattam vele kórtanosként teljes összhangban, a legideálisabb munkakapcsolatban. Sokak számára furcsa módon, egymás iránti tiszteletből, mindvégig magázódtunk. Számos közös vonás volt bennünk. Már az első találkozásunktól éreztem, jó helyre kerültem. Egy percig sem csalódtam. Tudom sokan irigyeltek is azért a különleges helyzetért. Nagyszerű tanítómester és kollega volt. Szerettük a sokszínű, változatos, kihívásokkal teli munkát. A közös munka és a szakmai pályafutásom meghatározó része egybe esett a növényvédelmi hálózat dinamikus fejlődési időszakával, fénykorával. Sorra épültek a megyékben az új állomások, jól felszerelt laboratóriumokkal, üvegházakkal. Mi 1972-ben vehettük birtokba az új Növényvédő Állomást Egerben. Irigylésre méltó körülmények között, jól szervezeten, magas követelményi színvonalon, jó hangulatban és lelkesen dolgoztunk, semmiben nem szenvedtünk hiányt. Kiváló szakemberek gárda volt az állomásokon és a nagyüzemekben is.

Kaptás Tibor a Biológiai laboratórium vezetőjeként jó érzékkel választotta ki és irányí-

totta az ott dolgozó szakembereket, akik hasonló lelkesedéssel, odaadással végezték munkájukat, országos elismerést szereztek, szakterületük legjobbjai lettek. Néhányan közülük: Jakab József†, Szendrey Lászlóné, Németh Imre, Maszárovits József†, Dellei Adrienne, Daru Sándorné, Szendrey László. Empatikus, embereséges volt mindenkivel, ezért minden dolgozó – felügyelő, karanténos kollega és a technikai, adminisztratív személyzet is – tisztelte, szerette. Kettőt közülük név szerint is meg kell említeni, Tarné Dobi Erzsébet laboránst és Csicsay Lajos kertészt, mert velük együtt volt teljes a mi kórtanos csapatunk.

Pályakezdése elejétől a növényvédelmi hálózat dinamikus fejlődésével egyre több lehetőség nyílt mélyrehatóan foglalkozni növénykórtani problémákkal, a kórokozók biológiájával is. A gyakorlati növényvédelem napi kérdéseinek megoldásán kívül, megkezdődtek a technológiafejlesztési vizsgálatok, földi- és légi védekezés eszközrendszerének fejlesztése, új készítmények bevezetése, gazdaságossági kérdések vizsgálata. Munkánk rendkívül érdekes, változatos volt. Számítalan gyakorlati növénykórtani problémával foglalkoztunk. Egyszerű eszközökkel, de annál nagyobb lelkesedéssel, hittel, aktivitással dolgoztunk. Mindent meg tudtunk vitatni, beszélni, még a szakcikkek is közösen születtek. A közös érdeklődés túl nyúlt a kötelező feladatok teljesítésén. Élenjárók voltunk az üvegházi és laboratóriumi módszerfejlesztésben. 1973-ban kezdtük az *in-vitro* és *in-vivo* teszteket. Megteremtettük az üvegházi és szabadföldi mikroparcellás mesterséges fertőzések feltételét is. A kötelező központi szerhatósági vizsgálatokon felül évente százasaival végeztük rutinszerűen az alap-screen vizsgálatokat laboratóriumban 5–6, üvegházban 3–4 tesztkörökkel. Kiemelt feladat volt a fungicidek laboratóriumi, üvegházi, szabadföldi hatásvizsgálata, az ehhez szükséges módszerfejlesztés, és annak továbbadása, 1981-től a fungicid rezisztencia országos monitoring végzése, koordinálása és irányítása. Több témakörben kutatásfejlesztési pályázatban vettünk részt.

A tapasztalatok, új eredmények, megszerzett ismeretek átadása is hozzátartozott a munkánkhoz. 34 közös publikáció jelent meg. Rendszeresen részt vett a közép és felsőfokú szakképzésben, egyetemi hallgatók nyári gyakorlatvezetésében. Számos előadást tartott

szakmai és tudományos rendezvényen. Bevett jó gyakorlata volt a hálózaton belüli rendszeres szakmai továbbképzéseknek, belső tapasztalatcserének, melynek aktív résztvevője volt. Több fiatal növénykórtanos kollega ismerkedhetett meg nálunk a laboratóriumi és üvegházi módszerekkel.

Nagyra becsülték szorgalmát, gyakorlati szakmai eredményeit, tapasztalatait a Növényvédelmi Kutató Intézetben is. Több ún. alkalmazott kutatási témában kérték ki véleményét, dolgoztunk együtt pl. Lehoczky Jánossal, Vajna Lászlóval, Érsek Tiborral, Jozepovits Gyulával, Sárospataky Györggyel. Nagy tisztelői voltak az üzemi gyakorló szakemberek, a Növényvédelmi Központban dolgozó és megyei növénykórtanos kollegák, akik még ismerhették. A teljességre törekvés nélkül néhány név: Aponyi Lajosné† (Ilike), Princzinger Gábor, Kiss György, Kovács Gábor, Kajati István, Szemessy Ágnes, Kölber Mária, Dancsházy Zsuzsanna, Cserháty Zoltánné (Icuka), Mező Gábor, Varga András, Schweigert Andrásné, Varga Marika, Pecze Rozália, Csörnyei Lászlóné (Kori), Vida Rozália, Kiss András†, Fehér Attiláné (Ilcsi), Csete Sándor, Halmágyi Tibor, Follárdt János, Dormannsné Simon Erzsébet, Füzi István, Nemes Zoltán. Hosszan sorolhatnám még a növényvédőszer gyártók képviselőit is, akikkel szintén kiváló kapcsolatban volt. Maximálisan tisztelték, megbízhatónak tartották Kaptás Tibor és az irányításával dolgozó kollektíva szerhatósági vizsgálati eredményeit.

Imádott olvasni, szerette a természetet. Feleségével, Zsókiával gyakran kirándultak a Mátrába, a Bükkbe. Lelkének jól esett, hogy egyetlen fia is ezt a hivatást választotta, kertészmérnök növényorvos lett. Az élet úgy alakította, hogy a stafétabotot menyének, Schmindt Ágnesnek adhatta tovább. Nyugdíjazása után a szakmai életből visszavonult, de rendszeresen elment a munkahelyi baráti összejövetelekre. Szabadidejében örömmel járt ki dolgozni saját szőlőjükbe, rendszeresen látogatta a városi könyvtárat, hogy kiélhesse olvasási szenvedélyét. Életét két hón szeretett unokája, Kata és Tamás tette teljessé.

Búcsúztatásánál személyesen kevesen voltak jelen, de biztos vagyok benne, hogy mindannyian, akik ismertük és szerettük, jó szívvel őrizzük emlékét.

Dula Bencéné